

PROTEST FRA EN BÆNK I EN LUFTHAVN

KINESER MÅTTE IKKE VENDE HJEM TIL SHANGHAI

En kinesisk menneskeretsforkæmper tilbragte – helt frivilligt – tre måneder på en bænk i Tokyos internationale lufthavn. Det var en protest mod, at den kinesiske regering ikke ville lade ham vende tilbage til Shanghai efter et besøg i Tokyo.

Af Flemming Poulsen

Den 7. juni 2009 gik den 55-årige kinesiske økonom Feng Zhenghu ombord i et kinesisk rutefly i Tokyos internationale lufthavn for at vende hjem til Shanghai efter et besøg i den japanske hovedstad. Da han ville forlade flyet i Shanghais lufthavn, blev han standset af politiet. Fra „højeste sted“ var der givet besked om, at han ikke kunne rejse ind i Kina, fik han at vide. Yderligere begrundelse blev ikke givet. Betjente tvang ham derefter om bord i et fly, der lidt senere satte kursen mod Tokyo.

I de følgende fem måneder forsøgte han syv gange at rejse hjem til Kina. De fire gange nægtede de japanske lufthavnsselskaber at lade ham komme ombord i et fly til Kina. Det skete efter krav fra kinesiske myndigheder, oplyste de senere. Tre gange nåede han med et fly til Pudong lufthavn i Shanghai, men hver gang satte politiet ham straks i et fly til Tokyo.

Konflikt med myndighederne

Feng Zhenghu fik aldrig nogen forklaring på, hvorfor han ikke måtte rejse ind i Kina, selv om han boede helt lovligt i Shanghai, havde et kinesisk pas og var rejst til Japan med alle papirer i orden.

Men Feng Zhenghu var ikke i tvivl om årsagen til, at han var uønsket i Shanghai: han havde jævnligt offentligt kritiseret lokale politikere og embedsfolk i Shanghai, fordi de i strid med loven afviste borgere, der ville klage over den be-

handling, de havde fået. Konflikten med myndighederne havde medført fængselsophold og andre ubehageligheder for Feng Zhenghu.

Slog sig ned i lufthavnen

Den 4. november 2009 landede han igen i Shanghai, og igen sendte politiet ham straks tilbage til Tokyo. Men nu havde han besluttet, at han ville protestere mod den behandling. Hans begrundelse var, at forbuddet mod at lade ham rejse ind i Kina strider mod paragraf 13, stk. 2, i FNs Universelle Erklæring om Menneskerettigheder fra 1948. Ifølge den paragraf har enhver borger ret til at forlade og vende tilbage til sit hjemland. Og den erklæring har Kina tilsluttet sig.

Som protest – rettet mod Kina – ville han blive i den internationale lufthavn, indtil den kinesiske regering bøjede sig og lod ham komme ind i Kina. Så da han gik gennem lufthavnsbygningen på vej mod udgangen, standsede han foran toldskranken, som han skulle passere for at komme ud i Tokyo, og meddelte, at han ville slå sig ned her i ankomsthallen. Han havde et gyldigt japansk visum, så politiet kunne ikke gribe ind, selv om lufthavnsmyndighederne forlangte, at han skulle forlade hallen.

Et budskab til verden

Han slog sig ned på en bænk i et hjørne af ankomsthallen, og her boede han indtil den 3. februar 2010.

I de 92 dage, han opholdt sig i ankomsthallen, oplevede han, at medier i det meste af verden, trykte såvel som elektroniske, fortalte historien om en kinesisk statsborger, der havde et gyldigt kinesisk pas og ikke havde begået noget ulovligt, ikke kunne få lov til at rejse ind i Kina. Dag efter dag gentog han sit budskab – at han havde ret til at vende tilbage til Kina.

Det varede ikke længe, før han fik hjælp og sympati fra omverdenen. Mange af de tusinder af flyrejsende, der passerede forbi hans bænk hver dag, havde mad og drikke, aviser og bøger med til ham. Udsendinge fra menneskeretsorganisationer i Hongkong og Australien forærede ham blandt andet en computer med inter-

netadgang og en oplader til en mobiltelefon, andre sørgede for, at han blev tilmeldt de sociale netværk Twitter og Facebook. Her fortalte han sine tusinder af nye venner om sit arbejde som menneskeretsaktivist. En stor del af dagene gik med at tale i telefon (en snes samtaler om dagen) med gamle og nye venner og nyhedsmedier rundt om i verden, besvare e-mails (han fik efterhånden 1500 om dagen), læse bøger og aviser og stille sig op i nærheden af udgangen iklædt en t-shirt med påskriften: Kinesisk borger, der otte gange er blevet forbudt at vende hjem til Kina.

Et liv i ingenmandsland

At bo på en bænk i en ankomsthall kunne være hårdt nok, har han fortalt. Han kunne først falde i søvn, når flytrafikken stilnede af efter midnat, og allerede kl. 5 om morgenen blev han vækket af motorlarm. Faciliteter var der ikke mange af: et toilet med håndvask. Ingen mulighed for at få et bad. Han sov på den smalle, hårde bænk med alt tøj på. Der var ingen butikker eller automater, hvor han kunne købe mad og drikke, han var afhængig af, hvad folk kom med.

I begyndelsen havde lufthavnspersonalet forbud mod at hjælpe ham, men efterhånden så stewardesser, luftkaptajner, rengøringsfolk og andet personale stort på forbuddet.

Han befandt sig i en slags ingenmandsland, hvortil udenforstående ikke havde adgang. End ikke hans søster, der er japansk gift og bor i Tokyo, måtte besøge ham. De, der havde kontakt med ham, oplyste, at han var ved godt mod og altid var velsoigneret.

Her på bænken i lufthavnen sad han også den 27. januar 2010, da han for første gang fik besøg fra den kinesiske ambassade i Tokyo. To ambassadefolk forelagde ham betingelserne for, at han kunne vende hjem til Shanghai: han skulle gå gennem tolden ud i Tokyo, så ville man finde ud af, hvornår han kunne rejse til Shanghai. Der måtte endnu to besøg til, før den skep-

tiske menneskeretsaktivist var tilfreds med en forsikring om, at han ikke mere ville blive sendt tilbage til Tokyo.

På et pressemøde i lufthavnen den 2. februar 2010 meddelte han, at han nu havde garanti for, at han kunne vende hjem til Shanghai. Han forlod sin bænk i lufthavnen dagen efter, og den 12. februar kom han med et fly til Shanghai. Han kunne straks forlade lufthavnen og tage hjem til sin familie, tidsnok til at få opfyldt sit ofte udtalte ønske om at kunne fejre kinesisk nytårsaften sammen med familien den 14. februar.

Til de journalister, der fulgt ham helt hjem til hans lejlighed, hvor konen ventede på ham, fortalte han, at han naturligvis ville fortsætte sin aktivitet som kritiker af myndighedernes behandling af borgerne.

Den britiske avis The Times' korrespondent i Beijing har gjort hans protest fra en bænk i Narita lufthavn op således:

Et menneskes ensomme kamp i

en international lufthavns sterile ingenmandsland mod Asiens stærkeste nation.

Videnskabsmanden, der blev aktivist

Feng Zhenghu (født 1. juli 1954) blev menneskeretsaktivist på fuld tid, efter at han i 2000 blev idømt tre års fængsel for „ulovlige forretningsaktiviteter“ – han havde udgivet en bog om japanske firmaer i Kina. Han benyttede fængselsopholdet til at studere den kinesiske forfatning og alle love og bestemmelser, der vedrører borgernes rettigheder. Han fik derved forudsætninger for at yde juridisk hjælp til borgere, der følte sig uretfærdigt behandlet af myndighederne og derfor ville klage over dem.

Han offentliggjorde, på internettet såvel som på tryk, materiale om de lokale myndigheders behandling af borgerne. Det gjaldt fx sager, hvor huse blev revet ned, uden at ejerne havde godkendt den økonomiske erstatning, kommunen havde tilbudt, eller havde godkendt

en ny bolig, som kommunen havde anvist.

Feng Zhenghus videnskabelige karriere begyndte i 1986, da han fik en kandidatgrad i økonomi fra det prestigefyldte Fudan Universitet i Shanghai. Han begyndte en karriere i den akademiske verden, og flyttede i 1991 til Japan for at studere økonomi og arbejde for japanske firmaer. Han vendte tilbage til Shanghai i 1998 og stiftede sit eget rådgivningsfirma. Efter at have afsonet sin fængselsstraf i 2003 opgav han sit arbejde inden for forretningsverdenen og har siden helliget sig hvervet som menneskeretsforkæmper.

„At arbejde for demokrati og menneskerettigheder i Kina er en del af min tilværelse, så det vil jeg fortsætte med“, sagde han til journalister i Tokyos lufthavn den 2. februar 2010.

— — —

Internetkilder: Timesonline, Associated Press, AFP, China Digital Times, Feng Zhenghu, Los Angeles Times, Wikipedia, The Globe and Mail.

Fra sin bænk i Tokyos internationale lufthavn Narita havde Feng Zhenghu kontakt med nye og gamle venner, medier og offentlige og private organisationer i det meste af verden. Han fik spredt sit budskab om, at han ikke ville forlade lufthavnen, før de kinesiske myndigheder havde ophævet forbuddet mod, at han kunne rejse ind i Kina. (Foto: fzhenghu via flickr).

